

Державний вищий навчальний заклад
«ПРИАЗОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА «ФІНАНСИ І БАНКІВСЬКА СПРАВА»

Затверджую:

Ректор ПДТУ

В.С.Волошин

« ____ » _____ 2017 р.

ПРОГРАМА

для вступного іспиту
студентів прискореної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси і банківська справа та страхування»

Маріуполь
2017

Програма укладена відповідно для вступного іспиту студентів прискореної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Мета проведення вступного іспиту полягає у відборі абітурієнтів, які мають достатній рівень базових питань з теорії та практики курсу «Фінанси», для їх подальшої підготовки за спеціальністю 072 «Фінанси банківська справа та страхування» та отримання кваліфікаційного рівня бакалавр з фінансів, банківської справи та страхування.

Програма орієнтована на базові знання по курсу «Фінанси». Головним завданням підготовки абітурієнтів для вступного іспиту є систематизація знань, одержаних по фінансовим дисциплінам.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

Тема 3. Фінансове право і фінансова політика

Тема 4. Податки. Податкова система

Тема 5. Бюджет. Бюджетна система

Тема 6. Страхування. Страховий ринок

Тема 7. Фінансовий ринок

Тема 8. Фінанси суб'єктів господарювання

Тема 9. Міжнародні фінанси

Тема 10. Фінансовий менеджмент

Література

Тема 1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії

Фінанси як наукова дисципліна. Склад, структура та послідовність викладання курсу. Специфічні ознаки фінансів. Функції фінансів та механізм їх дії. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями — ціною, грошима, зарплатою, кредитом.

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

Економічні передумови виникнення та розвитку фінансів. Суть фінансів та їх необхідність в умовах товарно-грошового господарства. Фінанси як економічна, вартісна, розподільча, історична категорія. Теоретичні основи фінансової системи держави: суть, структура, принципи побудови. Передумови виникнення науки «Фінанси». Фінанси як специфічна форма суспільних відносин, підсистема економічного базису. Прості й складні фінансові категорії як форми наукового пізнання.

Тема 3. Фінансове право і фінансова політика

Правові засади фінансової системи, їх особливості в Україні. Фінансове право. Розвиток фінансового законодавства в Україні. Фінансова політика як важлива сфера діяльності держави. Суть, суб'єкти, призначення фінансової політики. Фактори, які визначають фінансову політику. Складові фінансової політики, їх характеристика. Типи, види фінансової політики.

Тема 4. Податки. Податкова система

Суть і функції податків. Економічна природа податків. Податкова система: поняття, основи побудови. Основні етапи становлення податкової системи. Принципи оподаткування. Податкові ставки. Класифікація податків, їх ознаки. Прямі податки. Непрямі податки. Податок на додану вартість. Економічна сутність податку на додану вартість. Методика включення податку в ціни товарів, робіт, послуг. Визначення оподатковуваного обороту. Пільги щодо податку на додану вартість, їх економічна і соціальна роль. Порядок і строк сплати до бюджету. Оподаткування прибутку підприємств та організацій, його роль і місце в податковій системі. Платники, об'єкт оподаткування, ставки податку. Особливості оподаткування окремих видів доходів. Пільги щодо оподаткування прибутку. Порядок обчислення й сплати до бюджету.

Акцизний податок.

Акцизи як форма специфічних податків. Платники акцизного збору, визначення його суми. Пільги з акцизного оподаткування, порядок і строки сплати акцизного збору до бюджету. Прибуткове оподаткування населення.

Прибутковий податок з громадян як форма індивідуального оподаткування населення, його регулювальна функція й значення у формуванні доходів бюджету. Основи прибуткового оподаткування населення.

Побудова шкали ставок оподаткування. Оподаткування доходів від трудової діяльності (роботи за наймом). Оподаткування доходів громадян від підприємницької діяльності. Оподаткування доходів іноземних громадян. Плата за ресурси. Економічне призначення ресурсних платежів.

Плата за ресурси, визначення ставок і платників. Лісовий дохід. Плата за землю. Плата за воду. Плата за спеціальне використання природних ресурсів. Майнове оподаткування. Державне мито. Місцеві податки й збори. Інші платежі до бюджету.

Тема 5. Бюджет. Бюджетна система

Бюджет як економічна категорія. Місце та значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Функції бюджету. Роль державного бюджету у фінансовому забезпеченні економічного й соціального розвитку України. Поняття бюджетного устрою й бюджетної системи. Бюджетна класифікація. Бюджетне законодавство.

Поняття бюджетного дефіциту та його сутність. Причини виникнення бюджетного дефіциту та його види. Проблеми скорочення бюджетного дефіциту. Джерела та методи покриття бюджетного дефіциту. Шляхи подолання бюджетного дефіциту. Розподіл доходів і витрат між ланками бюджетної системи. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регульовальних доходів. Субсидії, субвенції, дотації, їх значення у збалансуванні бюджетів різних рівнів.

Організація бюджетного планування. Порядок складання, розгляду й затвердження проектів державного й місцевих бюджетів. Удосконалення бюджетного планування й бюджетного регулювання. Касове виконання доходної та видаткової частини державного й місцевого бюджетів. Бюджетні права державних органів законодавчої й виконавчої влади.

Доходи і видатки державного бюджету. Економічна сутність доходів і видатків бюджету. Джерела формування бюджетних доходів. Форми й методи мобілізації грошових коштів у бюджет. Класифікація бюджетних доходів і видатків. Видатки державного бюджету. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Витрати державного бюджету на соціальний захист населення.

Склад і структура витрат державного бюджету в соціально-культурній сфері. Фінансування соціального страхування й соціального забезпечення. Фінансування науки. Витрати державного бюджету на народне господарство. Витрати на оборону й державне управління.

Тема 6. Страхування. Страхувальний ринок

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Функції страхування. Особливості фінансових відносин і сфері страхування. Класифікація галузей, видів і форм страхування. Форми страхування. Система страхових фондів.

Класифікація страхування за об'єктами та за ознакою ризику. Принципи обов'язкового й добровільного страхування. Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види й форми. Страхування кредитних і фінансових ризиків, економічна необхідність, значення й види. Умови страхування кредитних і фінансових ризиків. Особисте страхування, його суть і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового й

добровільного страхування. Перестраховування. Необхідність перестраховування для забезпечення сталості страхових операцій. Доходи й витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування й страхових сум, відрахування до запасних і резервних фондів. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання. Страховий ринок. Поняття страхового ринку та його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Ліцензування страхової діяльності. Формування й розвиток страхового ринку в Україні.

Тема 7. Фінансовий ринок

Сутність фінансового ринку, його функції та роль в мобілізації та розподілі фінансових ресурсів. Структура фінансового ринку. Суб'єкти фінансового ринку. Інструменти фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків. Грошовий ринок. Ринок капіталів. Первинні і вторинні фінансові ринки. Характеристика валютного ринку. Особливості функціонування кредитного ринку. Призначення та роль ринку цінних паперів. Види цінних паперів, які можуть випускатися та обертатися в Україні. Основні характеристики цінних паперів. Правове регулювання фінансового ринку. Порядок реєстрації й обігу цінних паперів. Діяльність із випуску та з підтримання обігу цінних паперів. Оподаткування доходів від цінних паперів. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів. Фондова біржа. Правові положення. Організація й порядок роботи. Правила торгівлі. Види угод, порядок розрахунків. Порядок допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах в Україні. Брокерські (дилерські) контори. Формування статутного фонду. Прибуток. Розподіл прибутку. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Тема 8. Фінанси суб'єктів господарювання

Методи організації фінансової діяльності суб'єктів господарювання. Особливості фінансів установ соціальної сфери. Кошторис доходів і видатків бюджетної установи. Фінанси некомерційних установ і організацій. Фінансові відносини підприємств. Фінансова діяльність підприємства, її механізм. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування.

Тема 9. Міжнародні фінанси

Суть та функції міжнародних фінансів. Міжнародне фінансове право. Фінанси міжнародних організацій. Міжнародні фінансові інституції. Сфери міжнародних фінансових відносин. Поняття та види валютних систем. Світовий (міжнародний) фінансовий ринок: суть, структура. Вивіз капіталу та іноземні інвестиції. Оподаткування в системі міжнародних відносин. Міжнародні розрахунки. Баланси міжнародних розрахунків. Поняття фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин, і Суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності. Правові норми і регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Валютне регулювання та валютні обмеження. Використання валютних

надходжень. Обов'язковий продаж частини валютних коштів.

Валютний курс. Порядок установлення й методологія обчислення валютного курсу національної грошової одиниці України. Валютні ринки. Поняття й види. Правове регулювання діяльності української міжбанківської валютної біржі. Організація та порядок роботи біржового валютного ринку. Котирування іноземних валют. Валютні операції. Специфічні особливості та проблеми валютного ринку в Україні. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Єдиний митний тариф. Митні ставки й пільги. Митний контроль і митне оподаткування на території спеціальних економічних зон. Митна політика України. Фінансові санкції.

Тема 10. Фінансовий менеджмент

Поняття управління державними фінансами. Об'єкт та суб'єкт управління. Функції управління фінансами. Прогнозування як провідна функція фінансового менеджменту. Фінансове регулювання як елемент управління для підтримки оптимальної структури виробництва і розподілу. Автоматизовані системи управління.

Література

Базові

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навч. посібник /За заг ред. Базилевича В.Д. - К: Атіка, 2014.- 456с.
2. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. — К.: Центр навчальної літератури, 2015.-324с.
3. Василик О.Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. — К.: Вища школа, 2007.-321с.
4. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. — К.: НІОС, 2013. — 410с.
5. Економіка підприємства (в питаннях і відповідях): Навч. посібник. — К. — Центр навчальної літератури, 2007. — 168 с.
6. Кириленко О.П. Фінанси (Теорія і вітчизняна практика): Навч.посібник. — Тернопіль: Астон, 2015. — 209 с.
7. Леоненко П.М., Юхименко П.П., Ільєнко А.А. та ін. Теорія фінансів: Навч. посібник /За заг ред О.Д.Василика. — К.: Центр навчальної літератури, 2014. — 489 с.
8. Маслова С.О., Опалов О.А. Фінансовий ринок: Навч. посіб. —К.: Каравела, 2014. — 347с.
9. Мендрул О.Т., Павленко І.А. Фондовий ринок: операції з цінними паперами. — К.: КНЕУ, 2014. — 353 с.
- 10.Общая теория финансов: Учебник /Под.ред. Дрободиной. — М.:Банки и биржи, ЮНИТИ, 2005.-453с.
- 11.Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посіб. — 2-е вид.,доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2014. — 278 с.
- 12.Пасічник Ю. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. посібник. —К.: Знання-пресе, 2013.-212с.
- 13.Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. — К.: Центр навч. літератури, 2014.—484с.
- 14.Рязанова Н.С. Міжнародні фінанси: Навч. — метод, посібник для самостійного вивчення дисципліни. — К.: КНЕУ, 2014. — 128 с.
- 15.Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук ред. С.С. Осадець. — К. КНЕУ, 2014.- 432с.
- 16.Теория финансов: Учеб. Пособие/Под.ред.Н.Е.Заяц, М.К.Фисенко. Минск: Вишешая школа, 2014.-451с.
- 17.Фінанси: вишкіл студії: Навч. посібник / За ред. Юрія С.І. — Тернопіль: «Карт-бланш», 2014.-249с.
- 18.Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред.проф. А.М.Поддєрьогін. — 2-ге вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2014. —689с.
- 19.Ходаківська В.П., Беляєв В.В. Ринок фінансових послуг: теорія і практика: Навч. посібник. — К.: ЦУЛ, 2015. — 616 с.
- 20.Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. — К.: Знання-Пресе, 2014. — 535с.

Додаткові

1. Конституція України. Прийнята на сесії Верховної Ради України 28.06.96. — К.: Преса України, 1997. — 80 с.
2. Бюджетний Кодекс України. Ухвалений Верховною Радою України 22.03.2001. — К.: Атіка, 2001. — 80 с.
3. Закон України «Про страхування» від 7.03.1996 №85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24.
4. Податковий Кодекс України № 1797-VIII від 21.12.2016.

Методичне забезпечення

5. Податкова система [Електронний ресурс] : опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Фінанси» для студентів всіх форм навчання» / уклад. О.Ю. Лактіонова. — Маріуполь : «ДВНЗ» ПДТУ, 2015.-17 с.
6. Фінанси [Електронний ресурс] : методичні вказівки до самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Фінанси» для студентів всіх форм навчання» / уклад. О.Ю. Лактіонова. — Маріуполь : «ДВНЗ» ПДТУ, 2015. — 24 с.
7. Фінанси [Електронний ресурс] : методичні вказівки до підготовки к практичним заняттям студентів з навчальної дисципліни «Фінанси» всіх форм навчання / уклад. О.Ю. Лактіонова. — Маріуполь : «ДВНЗ» ПДТУ, 2015. — 17 с.
8. Фінанси у схемах і таблицях [Електронний ресурс] : навчально-наочний посібник / уклад.: Л. С. Омельченко, О. Ю. Лактіонова. — Маріуполь : ПДТУ, 2015. — 121 с. — Режим доступу: <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/9299>

Інформаційні ресурси

9. Державна служба статистики України : офіційний сайт державного комітету статистики України [Електронний ресурс] : [Сайт]. — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Міністерства фінансів України : офіційний сайт Міністерства фінансів [Електронний ресурс] : [Сайт]. — Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/>
11. Официальный сайт Европейского Союза [Электронный ресурс] : [Сайт]. — Режим доступа : <http://www.europa.eu.int>
12. Офіційний сайт Верховної Ради [Електронний ресурс] : [Сайт]. — Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/>
13. Офіційний сайт ГАТТ/СОТ [Електронний ресурс] : [Сайт]. — Режим доступу: <http://www.gatt.org/>

Голова фахової комісії
Спеціальності
«Фінанси, банківська справа та
страхування»

Л.С. Омельченко